

VZPO—
—MÍNKY
NA JEDNU
VESNIC—
—KOU Jiří Hájíček
povídky
TANCO—
—VAČKU host

VZPO—
NA JEDNU
VESNIC—
TANCO—

povídky

Jiří Hájíček

—MÍNKY

—KOU

—VAČKU

Jiří Hájíček
povídky

Brno 2014

VZPO—
—MÍNKY
NA JEDNU
VESNIC—
—KOU
TANCO—
—VAČKU

© Jiří Hájíček, 2014

© Host – vydavatelství, s. r. o., 2014 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-377-8 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-378-5 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-379-2 (Formát MobiPocket)

Pinky a já

Pinky a já jsme se zase po čase měli sejít. Léto zrovna dohořovalo a já jsem strašně chtěl být free, ale i na tohle jsem byl nějak líný. Vystoupil jsem z vagonu a prošel nádražní halou, prosklenou klenbou na mě shora padalo světlo, dělalo mi fleky na šatech a na obličeji, že jsem musel vypadat jako figura z impresionistického obrazu, celý slepený z těch skvrn. Zahlédl jsem Pinkyho na protější straně silnice. Zelená otlučená Škoda 100 zaparkovaná u obrubníku vypadala o poznání hůř, než jak jsem si ji pamatoval z loňského prosince, zato Pinky byl zase o něco tlustší a snad i menší, umaštěné vlasy, rovné jako hřebíky, měl ulíznuté k čelu.

„Nazdar, vypadáš rok od roku blbějc, jak to děláš?“

„Radši nasedej, promovaná hlavo, jak se cejtíš po tý slávě? Máš ještě zborcený krystaly, ne?“ strachoval se Pinky.

„Kdyžs mi volal, říkals, že dáváš auto do generálky.“

„Rozmyslel jsem si to, s tímhle pekáčem už nemá cenu něco dělat. Ale mám v pácu něco fajnovýho, fakt, budeš čumět, cizina, trochu jetá, ale dobrá. Akorát musím splasit ještě pár tisíc korun, no...“

„Pár desítek tisíc jsi chtěl říct,“ opravil jsem ho.

„Jo, tak ňák. Co se nám narodil kluk, to víš, to je konec. Ale mám pro tebe dobrou zprávu. Odklidil jsem na tyhle dva dni Markétu i s Michálkem ke tchyni, byt je volnej!“

„To jako mám mít radost, jo? Dva roky, co seš ženatej, mi slibuješ, že mě seznámíš, a nakonec ji vždycky pošleš pryč, když přijedu.“

„Ukážu ti ji na fotce.“

„Tak dík.“

„Můžem na ni vzpomínat v hospodě, nechala mi tu něco, za co budu pít.“

„Dala ti kapesný do knajpy?“

„Ne prachy, ale stravenky. Kupony, co fasujou v práci, lístky RaJ, víš.“

„Jaký lístky? Ráj?“

„RaJ, vole, Restaurace a jídelny, státní podnik!“

„Aha. A kam pudeme? Jako minule?“

„Můžem kamkoli, mám těch kuponů celej aršík, to ani neprochlastáme. Máš hlad? Markéta nám navařila guláš na celý dva dni.“

Vymotávali jsme se složitě z centra města, potom širokou silnicí na sídliště, bílé hradby panelových domů nám svítily naproti, Pinky jel, co to dalo, až se plechy staré škodovky roztráslly a drnčely tak, že až zaléhalo v uších.

„Proč jedeš jako blázen, tady neměřej?“

„Klid, docente.“

„Neříkej mi docente...“

„Radši se drž, teď budu zatáčet...“

Pinky a já jsme si vykračovali ulicí vedoucí k náměstí, den zlátnul na kupoli nějakého otlučeného chrámu, můj den v cizím městě se pomalu zhášel, ze starobylých uliček dýchala naděje na kus nějakého tajemství, ale nedalo se to uchopit ani pojmenovat nebo zapamatovat. Potkávali nás dělníci, co se vlekli z práce nebo z melouchu, cikánské děti v otahaných hadrech. Pinky si plácal na zadní kapsu svých džínů.

„Každá stravenka má hodnotu deseti korun. Za to máš dvě dvanáctky nebo čtyři desítky, to už je jedno. Osobně bych navrhoval jít někam na desítku.“

„Jak chceš, mně je to jedno. Hlavně ať nejdem dlouho.“

Míjeli jsme okna hospody, doléhal k nám šum a větrák vydechoval ten nezaměnitelný pach českých pivnic a výčepů. Pinky už držel ruku na klice, ale já jsem si všiml zažloutlé cedulky za jedním z oken.

„Stůj! Tohle není Raj. Tohle patří pod HaR, Hotely a restaurace, státní podnik, je to tu napsaný.“

„To je škoda, pivo tu maj celkem dobrý.“

„Tak pudem jinam.“

„Ale ne, zajdem sem na jedno a pak budem chlastat někde jinde za lístky, jo?“

Hospoda byla obsazená, stěží jsme našli dvě místa u stolu, politý ubrus, ale lepší než nic. Pivo roznášela ženská v umouněném bílém plášti a s kovovou sponkou ve vlasech. Sedli jsme si a Pinky mi vyprávěl o fabrice, a jak ho to všechno sere, ani jsme si nenechali napsat účtenku a zaplatili jsme rovnou, jen co hostinská položila püllitry před nás. Poslouchal jsem Pinkyho stesky a čekal, až ho pustí jeho existenční témata a začneme se bavit o kravinách, jenže nějak to nepřicházelo. Už jsme měli dávno dopito a on pořád mluvil. Když jsme se konečně zvedli a vyšli před hospodu, nadechl jsem nějaký stesk, který mi úplně zmáčkl srdce, nevěděl jsem, kde se vzal, a tak jsem musel říct nahlas pár prostých slov, abych to nějak zahnal.

Zamířili jsme s Pinkym na náměstí a sedli jsme si do celkem dobrého lokálu, čisté ubrusy, jen namodralá clona cigaretového kouře ležela na celém sále. Vzal jsem do ruky jídelní lístek zasunutý v průhledné fólii a uviděl jsem ten samý znak, stejnou hlavičku, HaR, nastavil jsem to Pinkymu před oči.

„To se na to vykašlu, kde je náká hospoda pod RaJ, vždyť jich musí být plný město, no ne?“

„Ty tvoje lístky jsou pěkně na hovno, radši si to normálně zaplatíme a zůstaneme tady.“

„Blbost, dáme si tu pivo, když už jsme tu, ale pak najdem hospodu, kde tyhle lístky berou. To by byla škoda, mám jich plnou kapsu.“

Hospodský nám donesl dvě plné sklenice a já jsem raději začal mluvit první, aby Pinkyho náhodou zase nenapadlo bavit se o fabrice a nočních šichtách.

„Hele, co je to za auto, jak si na něj brousíš zuby?“

„Renault, dobrej koráb, známej ho dotáh přímo z ciziny, ale už ho prdnul. Není to ale zlý, je vzatej na předeek, pravej blatník a trochu nárazník a pravý dveře. Dává ho dohromady a pak ho chce střílet. Láká mě to, ale kde sebrat prachy?“

„Řekni tchánovi.“

„Seš blbej? To radši budu jezdit na kole. Ten je spokojenej, když mě vidí dvakrát do měsíce, a mně to připadá ještě moc často.“

Restaurace se zaplnila, Pinky vykládal o autech, to bylo jeho. „... pořádněj silnej auťák, to je můj sen číslo jedna, člověče. Jel jsi někdy s nákým takovým autem, řídil jsi ho? To je pocit jako bejk, ty vole, jenom polechtáš plynovej pedál a cejtíš, jak to vystřelí, jak tě ta síla táhne dopředu, ty kobylky pod haubnou, cejtíš ten vodpich v rukách na volant, v zádech, v koulích, rozumíš, když to rozjedeš na rovině na sto vosumdesát, motor jde tiše jako šicí stroj, jen tak šumí a ty prostě jedeš. A v zatáčkách to dřepí, vnímáš, že se to nehne, drží na silnici jako přisátý. V takovém autě už se cejtíš jako svéprávněj člověk, jako dospělej chlap...“

Než jsem dopil sklenici, Pinky vypil ještě jedno pivo navíc a vstával od stolu. Chtěl jsem zůstat, ale Pinky už platil u výčepu, a tak jsme znovu vypadli na ulici, už bylo šero a podél domů se ploužily šelestící stíny lidí. Na vysoké budově na rohu svítil červený nápis BUDUJ VLAST, POSÍLÍŠ MÍR. Pinky se zašklebil a chtěl jít dovnitř toho domu, už stál na posledním schůdku přede dveřmi, že se jich tam zeptá, co má to heslo znamenat, ať mu to vysvětlí, jak posílí mír, když bude budovat vlast, jak přesně to funguje, to posilování míru. Ale pak si vzpomněl na své stravenky v zadní kapse kalhot a přestal lomcovat zavřenými dveřmi z hliníku a skla. Dál jsme pročesávali město.

„Hele, tady za rohem je hospoda, tam chodívá takovej zvláštní chlápek. Nosí vždycky sako a šátek kolem krku, kouří doutníky jako Churchill, tahá s sebou dvě tašky nabouchaný knížkama a ty přímo v lokále prodává. Já se v tomhle nevyznám, ale tebe by to mohlo zajímat, prej tam nosí takový ty, co se na ně stávají ve čtvrtěk fronty před knihkupectvíma.“

„Tak jo. Tam zajdem. A ta hospoda je RaJ, nebo HaR?“

„Nevím, ale to je jedno. Nemusíme se tam dlouho zdržovat, jenom se mrkneme, jestli tam ten chlápek je, nebo není.“

V malém útulném sálku bylo úplně nabito, nedostali jsme se k žádnému stolu, tak jsme si dali pivo jen tak na stojáka u pultu, upíjeli jsme a rozhlíželi se po místnosti, ale podivného

knihkupce jsme nezahlídlí. Pinky se pak ještě pro jistotu zeptal jednoho štamgasta, ale ani on nevěděl, jestli dotyčný dnes přijde. A tak jsme šli zase dál, protože od stání nás bolely nohy a Pinkyho stravenky tu stejně neplatily.

Další restaurace, na kterou jsme narazili, byla trochu dál od náměstí, jenže byla taky HaR. Ale Pinkymu se tam líbilo, přisedli jsme si ke skupince starších chlapů, byli hluční a hodně kouřili, překřikovali jeden druhého a od vedlejšího stolu přicházel také rachot, hráli tam karty o peníze, bulku nebo mariáš, mince a bankovky házeli doprostřed stolu. Točilo se tu dvanáctistupňové pivo za čtyři koruny osmdesát haléřů, Pinky objednal další rundu a já už jsem cítil, jak se mi pivo šplhá do hlavy, pil jsem pomalu, věděl jsem, že moc nevydržím, a Pinkymu bych stejně nestačil. Řvali jsme si do ucha, abychom se slyšeli a abychom překřičeli ty ostatní kolem nás. V bavlňovém tričku, ve vlasech, na kůži, všude ulpíval pach cigaretového dýmu a mastných výparů.

„Pinky, ještě se musíme stavit tam, co pracuje ta servírka, jak jsi mi psal, že mi ji ukážeš. Kde to je?“

„Kousek odtud, ale maj tam nejhorší pivo.“

„Ale třeba to spadá pod RaJ, tak bysme tam mohli udat ty tvoje lístky.“

„Hm, to je možný. Dáme si tady ještě jedno a pudem.“

„Já už nechci...“

Podíval jsem se vedle sebe na hustě popsanou účtenku našich sousedů. Strejc s ohromným břichem, kvůli kterému musel sedět dál od stolu, takže vlastně neseděl vedle mě, ale za mnou, se na mě usmál a zamrkal.

„To je teda výkon,“ kývl jsem uznale při pohledu na počet čárek na podlouhlém lístku.

„To nic není,“ mávl tlustý pán rukou.

„Pánové, něco vám teď povím, poslouchejte dobře,“ spustil plešatý starý pán naproti, „pamatuju, když jsem byl mladej kluk, někýho Fořta, von dělával kočího u statků tady kousek

za městem. Vážil něco přes metrák a kočíroval těžký tažný vala-
chy, takový, co stahují klády v lese nebo tahaj velký těžký kočá-
ry. Tak tenhle Fořt, břicho měl jak lejt a ruce v zápěstí silný asi
tak, jako má tady mladej stehna, se jednou vsadil s chlapama ze
statku, že vypije padesát piv v kuse a nepude se vychcat. Nikdo
mu to nechťel věřit, a tak se vsadili, ustavili sekundanta, kterej
měl na všechno dohlížet a dělat čárky na futro za vypitý piva.
A ta sázka zněla tak, že když Fořt ty piva vypije a vydrží během
toho nejít na záchod, ti chlapi, co prohrajou, zaplatí všechny ty
piva, telecí párky pro sekundanta a uzený s křenem pro Fořta,
aby moh zajíst těch pětadvacet litrů piva. Tak to rozjeli a díval
se celej dvůr, z celýho hospodářství se sjeli lidi, aby to na vlast-
ní voči viděli. Fořt měl krizi po sedumnáctým pivu, ale pak se
zatáh a lil to do sebe, mezitím vodpočíval a procházel se a tro-
chu zajídal tím uzeným a dva dni starým chlebem a těsně před
koncem byl už tak voteklej a rudej, že to vypadalo, že normálně
praskne, jako když se ovce na pastvě přežere mladý namoklý
trávy a nafoukne se. Nakonec do sebe nalil i to padesátý pivo,
voči mu lezly z důlků, držku měl celou fialovou, už vůbec nemoh
chodit, mluvit ani hejbat rukama, jenom seděl, celej rozteklej,
votevřenou hubu a bečel jako tele, fakt, nekecám, viděl jsem to
tenkrát na vlastní voči, jak k němu přiskočili dva chlapi, posta-
vili ho na nohy a rozepli mu kalhoty, Fořt se jen tak břichem
převalil přes voje u žebříňáku a chcal tři čtvrtě hodiny, teklo to
z něj jak z hydrantu přes dvůr a po pěšině dolů ze stráně, nor-
mální potok, a úplně to vyplavilo maštal s mladým dobytkem, co
stála pod kopcem, jalovice se v tom brodily po kotníky a přespat
musely na pastvě, než to druhej den hovnocucem vodčerpali...”

Polovina našeho stolu se po tom strašném příběhu zača-
la podivně kroutit a okamžitě musela na záchod, strejcové, co
zůstali v klidu sedět, se nám smáli, až se jim pivní pupky na-
trásaly. Nakonec jsme se s nimi rozloučili a vyrazili jsme s Pin-
kym do hospody, kde roznášela servírka, se kterou by si starouš
Pinky hrozně rád něco začal, jenže to nešlo, byl už ženatý a měl

dvouletého syna a navíc sám byl malý, zavalitý, s prošedivělými vlasy na skráních, a servírce bylo devatenáct, vlasy zlaté a oči nebezpečně zelené. Jenže když jsme tam přišli, nevšimala si ta holka nejen Pinkyho, ale ani mě, seděli jsme u stolu v koutě a piva jsme se nedočkali, Pinky byl dotčený a došel po půl hodině pro dva půllitry k výčepu sám. Na parapetu ležely noviny, Pinky je vzal a přistrčil přede mne. Byly celé zaprášené, ale kupodivu jen dva dny staré.

„Čti mi, vole.“

„A co?“

„Stačí jen titulky, to zbýlý už si domyslím.“

Otevřel jsem tedy noviny a přelétl očima stránky, KRONIKA OSVOBOZENÍ, ZASEDÁNÍ RVHP V MOSKVĚ, PRO INTENZIFIKACI VÝROBY KRMIV, ORIENTOVAL SE PODLE POTŘEB ZÁKAZNÍKA...

„Hm, žádná katastrofa? Žádný atentát, zemětřesení?“ předitíral Pinky zájem.

„Jo, počkej, hladomor někde v Africe.“

„To znám, náš generální tajemník jim tam pošle letadlo sušenýho mlíka.“

„Cože?“

„Sušený mlíko jim pošle. Jako když tam někde v Etiopii nebo kde přišlo to sucho a vyschly oázy a artéský studně, tak náš generální tajemník ústředního výboru jim poslal sušený mlíko jako bratrskou pomoc ze socialistického tábora. Chápeš to, ty vole, sušený mlíko jim do té pouště poslal! To je kondolence, vole, do čeho si ho asi mohli rozdělat, to sušený mlíko, když neměli vodu...“

Pokrčil jsem rameny. Pinky seděl trochu schlíple s lokty na stole, snad si prohlížel svůj odraz v zrzavé hladince polovypitého piva. Položil jsem noviny zpátky, pod nimi byl ještě jídelní lístek naklepaný na stroji přes fialový kopírák, mrknul jsem na něj, zase HaR, Pinkymu už to bylo jedno.

Blížila se zavírací hodina, lidí ubývalo. Pinky už skoro usínal na stole pod tíhou vypitých piv, dlouze zívá a podíval se na mě zastřeným pohledem.

„Víš, co je můj životní přání číslo dvě?“

Mlčel jsem a pozoroval servírku, jak kolem nás zvedá židle a pokládá je na stoly nohami vzhůru, bylo pět minut před desátou hodinou.

„Chtěl bych mít jednu hospodu. Svoji hospodu.“

„Jako úplně svoji, aby ti patřila?“

„Jo.“

„Tak to ses měl narodit jinde, tady jsou všechny státní, RaJ a HaR a tak, znáš to.“

„Je to hovadina, já bych jim ukázal, debilům, jak má vypadat pořádná hospoda,“ tloukl se pěstí do čela a druhou rukou šmátral v kapse kalhot a hodil na stůl pomačkané stravenky. Prohlížel jsem si je, bílé potištěné lístky, a pak jsem vyprsknul smíchy.

„Co děláš, vole...“

„Podívej se, co je na těch stravenkách napsáno.“

Pinky si vzal ode mne aršík bílých kuponů a brejlil na ně, napadlo mě, jestli vůbec ještě vidí.

„Ty nevidíš, co je tam za písmena?“

„No, je tam 10 Kčs.“

„To jsou číslice, ale nad tím, co je napsáno.“

„Nad tím je... HaR. Ty vole, jak to?! Jak to HaR? Já jsem měl za to, že mám RaJ!“

„To znamená, že všude, kde jsme byli, jsme mohli platit těmahle lístkama a nemuseli jsme se trmácet od hospody k hospodě.“

„Teď seš chytřej. Jak je to možný?“

Pinky bědoval a já jsem odešel na záchod, nad umyvadlem jsem se díval do svých zarudlých očí, otřel jsem si zpoceně čelo, všechno kolem trochu hučelo, vrátil jsem se do prázdného lokálu s lesem zvednutých židlí. Pinky taky vstal a šli jsme po dlaždicích ke dveřím.

„Víš, co mi řek vrchní? Ptal jsem se ho na ty stravenky, když jsi byl na hajzlu.“

„Co ti řek?“

„Že RaJ, rozumíš, RaJ, Restaurace a jídelny, už neexistují, že už je ten podnik zrušený...“

Na chodníku na nás spadla vlhká osvěžující noc, vydali jsme se na sídliště pěšky přes celé město. Přes silnici naproti nám přecházely dvě dívky v krátkých sukních, na nohou sandálky, byli jsme všichni čtyři v tu chvíli pod jedním tmavým šumícím nebem. Pinky to na ně zkusil.

„Nazdar šťávy, kam tečete?“

Zasmály se, ale nezastavily, jen pár metrů za námi se ještě ohlédly, nechtěly s námi mít nic společného. Na začátku sídliště, na prvním paneláku u silnice, byl černou sprejovou barvou nastříkán veliký nápis: NEPODLÉHEJTE NADĚJI!

Pinky a já jsme spali až do deseti hodin dopoledne, otevřel jsem oči jako první, vstal jsem a pustil oknem do ložnice čerstvý ranní vzduch. Když jsem se obrátil zpátky, udiveně jsem zůstal stát, to, co jsem uviděl na Pinkyho polovině manželského letiště, jsem nechápal. Na polštáři, na příkrývcu, na prostěradle, na Pinkyho hlavě, v jeho vlasech a všude kolem bylo rozmatlaného něco mastného nebo lepkavého, takové hnědé a béžové bláto. Hlasitě jsem zakřičel a Pinky ani nemohl otevřít oči, protože měl tím vším přilepená víčka. Posadil se na posteli a rozhlížel se kolem sebe, nechápal nic stejně jako já. Pak odněkud zpod pokrývky vytáhl umělohmotnou krabičku, byla to průsvitná čtvercová krabice od nanukového dortu, ještě v ní byly zbytky čokolády a rozehřátého smetanového krému. Pinky vyskočil z postele, zavrával a přidržel se nočního stolku.

„Markéta mě zabije, až tohle uvidí.“

Pinky klesl na koberec před postelí a v tureckém sedu lamentoval a prsty si probíral spleené vlasy, s takhle natuženým účesem vypadal dost punk. Začal jsem se smát, až jsem se musel chytat záclon, abych neupadl.

Když jsem se uklidnil, slyšel jsem sprchu a šplouchání vody z koupelny. Pinky za chvíli vyšel s mokkými vlasy a v županu, vypadal jako Balzac, sedl si do křesla a dlouze oddechoval.

„Cos dělal s tím nanukáčem?“

„Co..., když už jsi spal, tak jsem se vzbudil hladý, to se mi stává, víš, když takhle v noci odněkud přídu. Hrnú se vždycky do ledničky a sežeru, na co přídu. Jenže včera tam vůbec nic nebylo, jen ten polárkovej dort v mrazáku. Vzal jsem si ho do postele a jed jsem, no a pak jsem asi usnul.“

Pinky vstal z křesla a odešel do ložnice, pomalu stahoval prostěradlo z postele a povlečení z polštáře a přikrývky. Sledoval jsem ho a cukalo mi v koutcích úst.

„Nečum a napušť vodu do vany.“

„Už se ti tohle někdy stalo, Pinky?“

„S nanukáčem ne. Ale už jsem jednou spal se štanglí salámu, taky s papírem od sušenek a jednou jsem se celou noc válel v so-lenejch arašídech.“

Za okny ty samé stejné betonové stěny, jen víc svítily, když na ně dopadaly sluneční paprsky, nacpali jsme s Pinkym do napuštěné vany umazané prostěradlo a povlečení. Potom jsme se-
děli v obývacím pokoji a hrála televize. Z bytu nad námi bylo sly-
šet dětský pláč a potom to ustalo. Pinky vypnul televizi a na chvíli
bylo ticho jako v akváriu. Bolela nás oba hlava, a tak Pinky vzal
z kuchyně kostkovanou nákupní tašku, dal do ní dvě tenisové
rakety a trička a míčky a vyrazili jsme na hřiště. Antukový dvo-
rec byl přímo uprostřed sídliště, obehnaný plotem s vyvrácenými
vrátky, byl vysušený a samá díra, prášilo se na něm při každém
kroku, místo sítě bylo natažené tlusté lano. Kolem posedávaly
na lavičkách mladé maminky s kočárky, byl všední den.

Pinky a já jsme si hráli na Wimbledon, já jsem byl Ivan Lendl
a Pinky byl John McEnroe, potom jsme si vyměnili strany a Pin-
ky křičel, že je Adriano Panatta a já že jsem Tomáš Šmíd a hráli
jsem o Davisův pohár. Jedna matka u kočárku si ťukala na čelo
a ptala se Pinkyho, kolik je mu let, a napomínala ho, aby tak ne-
řval, nebo jí vzbudí dítě. Pinky jí řekl, že je pitomá, měl už úpl-
ně propocené tričko, funěl jako prase a volal: „Já jsem Martina
Navrátilová, a ty?“